

GYERGYÓI ÚJSÁG

A MAGYAR PÁRT PROGRAMJA ALAPJÁN.

Előfizetési árak:
Egy évre 200; félévre 100; negyedévre 50 Lei
Hirdetések milliméter díjszabás szerint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Felolvaszkesztő:
Dr. SÁNDORY MIHÁLY
Kiadó lapfajtájdonos:
MÁRK ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Regele Ferdinand-ut 33. sz. (Sándory-ház.)
Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 2-3-ig.
Telefon: 14.

Ujra választunk.

A közeljövőben, nevezetesen okt. 27-én, Gyergyószentmiklós város polgársága újra az urna elé járul, hogy kiválassza azokat, akik által magát városában kormányoztatni akarja.

Meg kell állapítanunk, hogy míg az elmúlt tavaszi választás alkalmával ilyenkor már javában „dühöngött” a választási küzdelem, addig most a legteljesebb csend ül mindenütt a választási berkekben. Hogy ez a csend a vihar előtti csendet jelenti-e, vagy az abszolút érdektelenséget a választások iránt, nem tudjuk.

Hogyha ez a csend a vihar előtti csendet jelenti, még talán szívesebben vesszük, mintha ez a tespedésnek lenne a jövője, mivel a vihar bármilyen erősen is dühöng, egyrészt, azt még mindig lehet helyes irányba terelni, másrészt a vihar mindig mozgást is jelent; azonban ha a csend a nemtörődömséget, a tünységet és érdeklődés hiányát jelenti, úgy az szomorú jövőt jelent.

Hiszen tudjuk, hogy az elmúlt választások alkalmával sok minden olyan történt, amely elveszi a békés emberek kedvét még honpolgári kötelességének ezen legparányibb gyakorlásától is; azonban nem szabad meggyőződésé érlelni hagyni azt a tudatot, mintha ez mostan is úgy lenne.

Azokat a hibákat, amelyek a múlt választás alkalmával elkövetettek, iparkodni kell most elkerülni, s egyáltalán az egész választást a lehető legbékésebb atmoszférában lefolytatni.

Ez a békés atmoszféra pedig csakis akkor fog bekövetkezni, hogyha az emberek kölcsönösen megértik egymást. Ne akarja senki akaratát vagy szándékát, mely sokszor nem szolgálja mindenütt a köz érdekét, hanem önző egyéni célokat szolgál, másokra oktroálni. Ne legyen intrika, ne legyen egymástgyalázás, hanem legyen egymásiránti és egymás értéke iránt való kölcsönös megbecsülés és tisztelet. Ne személyek küzdjenek a hatalmi pozícióért, hanem csupán az érdem és az arravalóság és a népért, annak érdekeiért folytatott eddigi munkásság.

Hogyha ezeket vesszük irányadóul, akkor könnyű lesz a polgárság szerepe a választásoknál és egyúttal szép és megtisztelő is, mivel érdemek fognak egymással küzdeni, amelyeket mérlegre vetni egyik félre nézve sem lealacsonyító.

A közelgő választások alkalmából meg kell még egyet említenünk és ez az, hogy látni akarjuk mielőbb a helyi magyarpárti tagozat mielőbbi ezirányú megmozdulását, mert hiszen azt még elképzelni sem lehet, hogy a választás egész lefolyását ne a Magyar Párt tartsa a kezében. Hogyha a Magyar Párt kebelén belül nyugtalanságok és elégedetlenségek vannak, ami bizonyos, úgy ezeket az ellentéteket feltétlenül át kell hidalni még személyek elejtésével is. Itt nem lehet megsértődni és ragaszkodni a pozícióhoz a saját akaratából; a legszebb példát igaz magyarságára nézve az statuálhat, aki a köz érdekében fel tudja áldozni a saját személyét. Jól tudjuk, hogy ez — sajnos — igen nehéz, de a megtisztulás, melyre pedig pártunk kebelében feltétlenül szükség van, enélkül meg nem történhetik.

Ami a választás technikai lebonyolítását és a kiválasztásokat illeti, azt tartanánk leghevesebbnek, hogyha addig is, míg a párt hivatalosan foglalkozik a jelölések megejtésével, alkalmas és komoly emberek hozzászólásait, minél többet, meghallgatnánk, lehetőleg minden érdekképviselőtől, hogy ez a meghallgatás, mely a pártra nézve még nem kötelező, tisztítóul szolgáljon a hivatalos pártkijelölésekre.

Legyen lehetőleg minden társadalmi osztály a leendő tanácsban képviselve, de csak akkor, hogyha mindenike fel van készítve arra a

feladatra, amely reá benn, a tanácsban vár.

A tavaszi választások óta sok minden történt; különösen sokat rosszabbodott a nép helyzete. Annak tehát, ki méltónak és arravalónak érzi magát a tanácsban leendő részvételre, legelső sorban erre kell különös figyelemmel lennie. Nagyon sok arravalóság, elszánt jóakarás és evégből szilárd akarat, nagy munkakészség és tevékenység szükséges ahhoz, hogy a kiválasztottak a nép óhajának mindenben megfeleljenek.

Reméljük, hogy így is fog lenni.

A szexuális kérdésről az új közegészségügyi törvény kapcsán.

A kolozsvári kath. nagygyűlésen előadta **dr. Csiky János.**

II. közlemény.

Nagy érdeme Alfréd Blaschkónak, hogy 1892-ben kiadta a jelszót: „Félre a rendszabályozással! Le a bordélyházakkal!” De közel négy évtizednek kellett azóta is eltelt, amíg Európa néhány országa: így Németország, Csehország s legujabban Románia is rátértek az abolitiora. Az új román közegészségügyi törvény 305 §. ugyanis egyszersmindenkorra betiltja a bordélyházakat s mindazokat a vállalkozásokat, melyek a prostitúcióból éltek. A rendelet ellen vétőket 5000—100 000 lei, visszaesés esetén 6 hónapi elzárással sújtja.

A közegészségügyi törvénynek ezt a rendelkezését örömmel kell üdvözlönnünk, mint ami a kath. morál szempontjainak is a legjobban megfelel.

De ne gondoljuk, hogy ezzel a kérdés elintéztet nyert. Hiszen ott lappang a háttérben a titkos prostitúció. A bordélyházak bezárásával kényerüket vesztett összes prostituáltak a titkos prostitúcióba menekülnek s csak növelik az amugy is veszedelmes hadsereget, melynek számát pl. Finger tízszer nagyobbra becsüli a nyilvános prostituáltakénál.

Hogy mást hirtelenében ne említsek, a sok női kiszolgálású kurta koresma, különböző tánc-helyiségek, bárók, kabarék, varieték, női kávéházak, masszírozó intézetek, egyes fürdők stb. jórészt a titkos prostitúció szolgálatában állanak.

Sőt Bauer híres orvostanár még messzibb megy s még azt a férjes asszonyt is prostituálnak nevezi, aki megcsalja az urát. Prostituálnak még akkor is, ha a férfitől sem pénzt, sem pénzzel értékelhető tárgyat nem fogad el, mert hiszen ugyanazt elfogadja a férjtől, akit becsap s akinek költségén él és ruházkodik.

Tudott dolog, hogy nagyrészt a lustaság, könnyelműség, könnyű életmód utáni vágy, divathóbort, tudatlanság szerepelnek legtöbbször a prostitúció okai között. De elég sokszor a gazdasági nyomoruság adja meg a döntő impulzust. Különösen a faluról városba került tudatlan, tapasztalatlan cselédlányok szerepelnek ijesztő nagy számban. Azután a rosszul fizetett munkáslányok s más szinte éhbér mellett dolgozó női alkalmazottak: kóristák, kávéházi alkalmazottak stb.

Találón mondja Pheipher: „Erkélyes házból könnyebb az erköletelenség és erkölcsi züllés ellen menyörögni, mint nyirkos, szűk

odukban, nyomor és nélkülözés között mindenféle csábításnak ellenállani.”

De a lelkiismeretlen leánykereskedők s aljas kerítőnők is hány ártatlan leánygyermeket juttattak már erre a szomorú sorsra. A házasság ígéretével teherbejuttat s rutul becsapott, a szülőkől pedig kiutasított uri leányokra is legtöbbször ez a szomorú sors vár.

Bár Lombroso híres teóriája, mely szerint a prostituáltak a degeneráltság minden jelével születik s szinte felsőbb erők kényszerű hatása alatt lesz azzá, csak bizonyos fenntartással fogadható el, mégis csaknem minden szerző meg egyezik abban, hogy a prostituáltak nagy része psychopathiás jellem s többé-kevésbé gyenge elméjű egyén s így elképzelhető, hogy ezeknek a normális társadalmi életbe való visszatérése mennyi nehézséggel jár. Direkt erre való intézetek nélkül ezt teljesen lehetetlennek tartom. Pl. Angliában ilyen célra szolgálnak az u. n. Hostelek. 14 ilyen Hostel működik Angliában, melyek már eddig is több ezer megbotlott leányt adtak vissza a polgári társadalomnak. S csak így, ha a XX. század e fehér rabszolgáinak újból sikerül visszaadnunk emberi méltóságát, tekinthetjük sikeresen kihuzottnak a prostitúció méregfogát.

A prostitúció okainak megszüntetését is élénken szorgalmaznunk kell. Mindnyájan sokat tehetnénk például a tanulatlan, tapasztalatlan cselédlányok megfelelő felvilágosítása terén. Ez minden cselédtartó gazda kötelessége volna. Milyen szép feladat várna itt a különböző nőegyletekre, leányklubokra is.

Sajnos, az idő rövidsége miatt nem foglalkozhatom tovább e szinte kimeríthetetlen témával s ugyanezen okból a nemibetegségek kérdését is csak néhány mozaikszertű adattal próbálom megvilágítani.

Sokan azon a véleményen vannak, hogy a nemibetegségek elleni küzdelem a reglementált prostitúció elleni küzdelemmel azonos. Ezek részére Csehország példájára hivatkozhatunk, ahol az abolitio bevezetése óta ijesztő méreteket öltött a titkos prostitúció s vele együtt a nemibetegségek is elszaporodtak.

A nemibetegségek elleni küzdelemben feltétlenül számolnunk kell azzal a szomorú ténnyel, hogy a nép ezt még ma is titkos betegségnek tartja, ami nemcsak rá, hanem egész családjára megbélyegző s így nemhogy keze-

lésre járna, hanem még legközelebbi hozzátartozói előtt is gondosan eltitkolni igyekszik.

Igy a közegészségügyi törvény 292. és 296. §-ait, melyek egyrészt köteleznek mindenkit, aki nemibetegségben szenved, annak a gyógykezelésére, másrészt pedig a betegség tudatos terjesztését, illetőleg a fertőzést súlyos büntetéssel sújtják, jórészt illuzórikusnak tartom. Attól tartok ugyanis, hogy a büntető rendszabályok a beteget nem az orvoshoz fogják vezetni, hanem ellenkezőleg a büntetéstől való félelem még nagyobb titkolódzást fog eredményezni.

Ezzel szemben igen helyesnek találom azt a rendelkezést, mely a nemibeteg katonák kényszerű kezelését írja elő. A fegyelemhez szokott katona ugyanis az ilyen rendszabályokkal is hamarabb megbarátkozik, pláne ha előzetesen még ilyen tárgyú felvilágosító előadást is hallott.

Sajnálatosnak tartom azonban, hogy a fegyintézetek szomorú lakóit a törvény nem említi. A statisztikák egyértelműleg kimutatják ugyanis, hogy ezek 100%-ban betegek s ezeknek kényszerű gyógyítása a fogság alatt jelentékenyen hozzájárulna a nemibajok csökkentéséhez.

Lássunk most néhány példát a szifilisz elterjedtségéről.

A báró Kéthy klinika 1927. évi közlése szerint a belgyógyászati panaszokkal felvett betegek közül 12—13%, tehát minden 8-ik beteg luesben szenvedett, anélkül, hogy tudott volna róla. Szentkirályi statisztikája szerint pedig a legkülönbözőbb panaszokkal kórházba kerülő betegek 12-27% szenvedett luesben. Ezeknek pedig 65-47% egyáltalán nem tudott bajáról. A lues ignorata, az ártatlanok szifiliszje különösen a férjes asszonyoknál és gyerekeknél szerepel ijesztő nagy számban.

Fournier statisztikája szerint a 100 lueses asszony közül 20-at elégtelenül kezelt férje fertőzött meg.

Tekintsünk el e helyen luesnek az egyénre kifejlett romboló hatásától s nézzük csak, hogyan befolyásolja a lakosság számárnyát. Erre kiáltó példa Cassel esete. Egy lueses anya 10 terhessége közül I. II. III. kiviselt terhesség, de a magzatok luesben elpusztultak. IV. V. halott, VI. VII. VIII. X. kiviselt, de magzatok luesben elpusztultak. IX. abortus. Tehát 10 terhességből egyetlen élő gyermek nem maradt. Bókay szerint is a lueses terhességek 75% abszolút veszteséggel járnak. Ha azonban az ilyen lueses asszony terhessége alatt 1—2 antilueses kezelést kap, teljesen egészséges gyermek születhetik.

Több ilyen asszony jelentkezett már rendelkezésemre, akik az ismételt halott magzatra hivatkozással terhességük művi megszakítását kérték.

Rögtön megkapták persze a megfelelő felvilágosítást s a szükséges kezelést s valamennyien élő, egészséges gyermeket szültek.

Nem szorul ezek után további bizonyításra a lakosság kellő felvilágosításának parancsoló szüksége.

Vasálarc

Douglas Fairbanks.

Turista-bál a Gyilkostónál.

A Gyergyószentmiklósi Turista Egyesület részint és főképen azon célból, hogy a természet szépségei iránt az embereket még inkább fogékonnyá tegye, részint pedig azon okból, hogy a Gyilkostó és környékét turisztikailag rendezettebbé tegye, elhatározta, hogy f. hó 27-én, szombaton este a gyilkostói Menedékház nagytermében turistabált rendez.

A Gyergyószentmiklósi Turista Egyesületnek ezen terve amilyen szép, ép oly eredeti is, mert lehet-e valami szebbet és csodálatraméltóbbat elképzelni, mint egy estét a Nagycohárd és Gyilkos tövében eltölteni a természet ezerféle változatai között.

Sajnos, a Gyilkostó és környéke turisztikailag még nem oly rendezett, hogy ott egy több napra terjedő látványos ünnepséget lehet-

sen rendezni; azonban okulva a magyarországi nagy idegenforgalom grandiózus megszervezettségéből, amely máról-holnapra a világforgalom központjává avatta Budapestet — nem megvetendő eszme lenne, mondjuk, a jövő évben, egy a város által kézbe vett és megrendezett ilyen nagyszabású ünnepség, mely 3—4 napra a város falai közé csalná az idegeneket. Egy ilyen 3—4 napos ünnepségnek a városban és a Gyilkostónál való megrendezéséhez nem is kellene valami nagyszabású felkészültség, hanem szükséges lenne jó nagy adag üzleti érzék, párosulva a természet szeretetével.

A Gyergyószentmiklósi Turista Egyesület jól tudja, hogy hiányzik még a Gyilkostó környéke kiránduló helyeinek rendes utjelzésekkel való ellátása; hiányoznak az egyes magaslatokról a kilátó tornyok s hiányzik még százféle olyan kisebb-nagyobb dolog, amelyek mind szükségesek ahhoz, hogy a valódi turista szemében a Gyilkostó környéke turisztikailag kultivált legyen.

Hogy mindezek egyszer meglehessenek, mindenekelőtt pénz szükséges ehhez, ami pedig nincsen.

Hogy az itt felsorolt hiányokon segítsen, éppen ezért határozta el a Gyergyószentmiklósi Turista Egyesület, hogy szept. 27-ére turistabált rendez magában a természet és fészkeben, amelynek belépő és egyéb szórakozási díjaiból a jövőre legalább egy annyi cska tőkét tudjon összekovácsolni, amelyből legalább az utjelzéseket el tudja végeztetni.

Turista-bál a Gyilkostónál! Még elgondolni és kiejteni is kellemes, ahol a résztvevők a bál emlékére valódi havasi gyopárt fognak kapni.

Ez a bál abban is különbözni fog az obligát többi báloktól, hogy nem kell ide sem bál ruha, sem bál cipő; nem kell magukból kivetkőzniök az embereknek, hogy mindenkinek más és más arcot mutassanak; ebbe a bálba olyan természetesség, tiszta szív és lelkület szükséges, amilyen tiszta és fenkölt maga az őstermészet.

Ismerjük, hogy csak egy pár tagból álló kiránduló csapat is mily felfrissülve tud egy napot a természetben eltölteni; hát aztán milyen kedves lehet az, hogyha a Nagycohárd és Gyilkostók alján, a csillagok milliárdjai fénylése és a hold ezüstös sugarai között megszólal a zene és táncraperdül a fiatalság?!

Hogy ez a bál kirándulás mindenképen sikerüljön, a Turista Egyesület megállapodott Jakabffy Béla bérlelővel abban, hogy hűvös és kedvezőtlen idő esetén is úgy a nagy turista terem, valamint az összes szobák állandóan fűtve legyenek. Lesz toalett és hálószoba, úgy, hogy mindenkinek lesz helye, aki vasárnapra ki akarja magát pihenni.

Jakabffy Béla az autóbusszokkal is megállapodott, hogy 10 lejért személyenként ki- és beviszi a kirándulókat, s amely autóbusszok szombat reggeltől állandóan a közönség rendelkezésére fognak állani.

A Turista Egyesület erre a turista-bálra meghívta úgy a brassói, mint a csikszeredai társaságokat, valamint dr. Pál Gábor szenátort is.

Ez a kirándulás még azért is jó lesz, hogy az embereket, akiket még mostan is annyiféle ellentét választ el egymástól, egy kissé közelebb hozza egymáshoz. Hátha amint nem tud elérni e tekintetben semmiféle politika és különféle raffineria, azt meg tudja valósítani az ő természet; mert hogy is mondta Rousseau, a nagy francia bölcsész? „Ahhoz, hogy az emberek boldogok lehessenek, vissza kell térniök a természethez.”

Szept. 27. tehát a gyilkostói turista-bál. Akiben él csak egy szikrája a természet után való rajongásnak, annak nem szabad elmaradnia erről a nagyon kedvesnek ígérkező bálról.

A Ditrói Takarékpénztár r. t. és a „Transsylvania” Bank r. t. ditrói fiókja tisztelettel értesítik üzletfeleiket, hogy folyó év szeptember 15-től kezdődőleg a maximális betéti kamatot — a gyergyószentmiklósi pénzügyintézetekhez hasonlóan — évi 2%-kal (kettő százalékkal) leszállították.

Vasálarc

Douglas Fairbanks.

HIREK.

— A Magyar Párt csikmegyei tagozatának intézőbizottsága a gyergyói intéző bizottsággal együttesen vasárnap f. hó 21-én délután 2 órakor Gyergyószentmiklóson, a Laurentzi-szállodában gyűlést tart, melyen a jövő közgyűlés előkészítésén kívül szóba kerülnek a párt gyergyói tagozatában a közelmúltban történt események is.

— A városi interimár bizottság a Gyilkostó idegenforgalmaért. A városi interimár bizottság messzire kiható akciót indított a Gyilkostó idegenforgalmának fellendítése céljából abból az alkalomból, hogy Károly király egy a gyergyószentmiklósi közbirtokossághoz intézett értesítésében elfogadta a részére felajánlott vilálatelket.

A városi tanács ebből az alkalomból a Gyilkostói kalauz díszes bekötésű példányaiból három darabot a kabinetirodának, egyet Pan Halipa közmunkaügyi miniszternek és egyet dr. Moldován Valér erdélyi tartományi igazgatónak elküldött, míg a kalauz forgalomba hozott példányaiból egy-egy darabot az összes csiki képviselőknek és szenátoroknak küldött meg egy kérelem kapcsán, melyben a békási utszakasz 1—24 km. vonalának kiépítését kéri s evégből a szükséges összegnek a jövő évi költségvetésbe leendő felvételét.

Az interimár bizottság ezen akciója alkalmas arra, hogy a Gyilkostó forgalma a közeljövőben beláthatatlan fejlődést érjen el; csupán az szükséges még ehhez, hogy ez az akció ezzel még ne érjen véget, hanem fokozatosan tovább fejlődjék.

— Az iparendékek kérvényezésénél a jövőben nem kell bemutatni az állampolgársági bizonyítványt. Ez az új intézkedés a külföldi államokkal való viszonyosság alapján történt.

— Aradon egymásután szállítják le az üzletbérleteket. Az árleszállítás a régi bérrel szemben átlag husz százalék körül mozog.

— Súlyos baleset érte özv. Laurentzi Jánosné urnőt szerdán, f. hó 17-én délután a Székelykeresztúr és Segesvár közötti országuton. Az agg urnő Báznafürdői üdüléséből volt hazatérőben, mikor autója egy szembejövő autóval összeütközött oly szerencsétlenül, hogy özv. Laurentzi Jánosné mindkét lábán combesontrepedést szenvedett. A sérült urnőt, kinek balesete Gyergyóban általános részvétet keltett, Udvarhelyen lakó vejéhez, dr. Gergely Elek ügyvédhez szállították, ahol ápolás alá vették.

— Rövidesen megkezdik működésüket a romániai postakarékpénztárak. A romániai postakarékpénztár felállításáról szóló törvény, a Monitorul Oficial egyik legutóbbi számában megjelent hír szerint 1931 január 1-én a takarékpénztárak megkezdik rendszeres működésüket. Addigra ugyanis el kell dőljön a régi magyar Postakarékpénztárnál elhelyezett betétek visszafizetésének oly régóta huzódó ügye is. Állítólag az erre vonatkozó tárgyalások a két ország illetékes hatóságai között már befejezésükhöz közelednek. Éppen ideje volna, hogy ez a kérdés már megoldódjék, mert nagyon sok kis ember várja, hogy mi lesz annak idején keservesen összespórolt filléreivel.

— Október elsejéig hosszabbították meg az 5 és 20 lejes papírpénzek beváltási határidejét. Bukarestből jelentik. A Banca Naționala igazgatósága ma kommunikát adott közzé, amelyben közhírré teszik, hogy az öt és husz lejes papírpénzek beváltási határidejét újból meghosszabbította, még pedig október 1-ig. Ez időpontig, úgy a Banca Naționala fiókjai, mint az adóhivatalok kötelesek ezeket a papírpénzeket is akár beváltásra, akár fizetésre elfogadni.

— Férjhezmenendők figyelmébe. Egy érdekes hír olvasható a budapesti Az Ujság aug. 27-iki számában levelezés rovatában. A hirdető, ki házasodni akar, a következőképpen ajánlja be magát a férjhezkészülő lányokhoz:

„Ismeretségét keresem házasság céljából urileánynak. 37 éves pénzügyi nyugdíjas vagyok, a közelmúltban vidéki kórház elmeosztályán 27 hónapi kezeléssel. Teljes címmel ellátott levelet „in medias res” jelíggel a főkiadóba kéretnek.”

Férjhezmenő leányok sietni, míg a kitűnő alkalom fennáll.

— Az „Ellenőr” új száma. Az „Ellenőr”-nek, Tóth Sándor politikai és közgazdasági lapjának legújabb száma 52 oldal terjedelemben most jelent meg. A rendkívül érdekes tartalma és nívós összeállítású lap főbb cikkei a következők: Tóth Sándor: Magyarország másik arca, Megértünk a rendre, Pázmány Dénes második cikke a Habsburgok terjeszkedéséről. A felségfolyamodvány és stréberség, Fekete Tivadar cikkei: Dekonjunktura, Peredy György, aki 12 egyesület elnöke és vezetője, Az új színházi szezon elé, A szovátai fürdőigazgatóság ellen védekeznek a villatulajdonosok, Színházi emlék: Várkonyi Mihály békebeli szabószámolója és Kertész Endre imbisze, Disztribúciószoval Aradon, A Besztercei Központi Bank vezérigazgatóját egy évre eltiltették, A Lomási elleni adóvizsgálat kedvezőtlen hatása külföldön, A Dermata művek és a Bata, Feljelentés Bodor Pál szanatoriuma, a budai Szieszta ellen, Egy kis savanyúság a marosvásárhelyi flekken mellé, Adatok a szovjet vallásüldözéséről stb. Igen tartalmas a lap Közgazdasági rovata és változatos a „Színház és Társaság” melléklete. Az „Ellenőr” kapható az ország minden hírlap-árúsjátjánál, egy szám ára 20 lej.

* **Nyugdíjazott**, de munkaképes községi jegyző irodai alkalmazást keres.

Cím a kiadóban.

3—1

Vasálarc

Douglas Fairbanks.

KÖZGAZDASÁG.

Harc a nyomoruság ellen.

A Brassói Lapok egyik közeli számában a közgazdasági rovatban két fontos dátum lett emlékeztetünkbe vésve: szeptember 14 és szeptember 19.

E két dátum közül az első a kamatuzsora elleni napot, míg a második a kiméletlen adóbehajtási módszer elleni tiltakozás napját jelentette.

Szeptember 14-én a bukaresti adósok tiltakoztak a kamatuzsora ellen, míg 19-én Erdély kereskedői protestáltak Kolozsváron az adóterror ellen.

Mindkét tiltakozás a vízbefuló embernek kapaszkodása az utolsó szalmaszálba is most már csak azért, hogy övéinek legalább a mindennapi betevő falatot biztosítani tudja.

Nem ezek a tiltakozások az elsők s nem is lesznek az utolsók.

Jól mondja lapunk legutóbbi számában a vezetőhelyen lekötött cikk írója is, hogy a gyergyói nyomoruság nem sporadikus jelenség, nem csak Gyergyó népe nyög a terhek alatt, hanem Nagyrománia egész népe. Nem lehet tehát csupán Gyergyóra specializálni a nyomoruságot, hanem általánosítani kell azt.

Ezen cikk írójának minden állítását a magunk részéről is aláírjuk, azonban bárha Gyergyóban is robbantak ki energikusabban a nyomoruság elleni tiltakozások, még sem szabad elfelejteni, hogy talán éppen ez a vehemencia volt az okozója annak, hogy az egész Románia népe feleszmélt erre a megmozdulásra és határozottabban kezdi követelni a maga részére a mindenkit egyformán megillető élni való jogosságát.

Hiába, néma gyermeknek az anyja sem érti a szavát, s amint a síró gyermekek között is van olyan, amelyik hangosabb szóval követeli az anyatejet, éppen úgy megvan ez az egyes fajoknál és vidékeknél is.

Ez az általános megmozdulás végre ki kell váltassa a mindenható kormány részéről is a megmozdulást, hogyha nem akarja, hogy az éhes gyomor végre ne követelje még energikusabban az éhhaláltól megváltó falatot.

Mikor a mai viszonyokra nézve azzal álltunk, kormányközegek és közgazdasági babák, hogy a mai nyomoruság világjelenség és ahoz, hogy boldogabbak lehessünk, szükségünk van a mai tisztulási folyamatra, úgy gondoljuk, hogy az eset ugyanaz, mikor a nyomorgó éhez

koldus egy hatalmas vagyont örököl, amelyhez amíg a különféle hivatalos torturákon keresztül hozzájuthat, szépen éhen elpusztul.

Mit ér neki ekkor már a dus örökség, amelyet nem élvezhet?!

Azt mondják sokan, hogy kilábalhatunk a mai nyomoruságból is, hogyha kevesebbet költünk, igényeinket mégjobban leredukáljuk és többet dolgozunk.

Szebb és okosabb tanácsot igazán el sem tudunk képzelni. De nem úgy fogunk-e vajjon járni, mint a cigány lova, amely éppen akkor dögölt meg, amikor annyira hozzászokott a koplaláshoz, hogy már semmit sem evett?!

Vagy vigasztalás-e az éhezőnek az, ha azt mondjuk neki, hogy eddig két-három nap nem ettél semmit, most öt-hat napig ne egyél, s akkor boldog leszel, mikor ennek a szerencsétlennek nem lesz ideje az öt-hat napi koplalást kivárnia, mivel a két-három napi is elegendő ahhoz, hogy éhenhaljon?!

Csak a minap láttuk Budapesten a munkanélküliek hatalmas demonstrációját a kenyérért meg a munkáért, amely demonstráció vérbe fulladt. Régi igazság, hogy az éhező gyomor mindig a legrosszabb tanácsadó.

A budapesti vérbefulladt demonstráció intő példaként kell hogy szolgáljon mindazon országoknak, amelyekben hasonló nyomoruság van, s ahol még nem fajultak el ennyire az állapotok.

A puskaporos hordónál nem tanácsos gyertyával vagy gyufával járni.

Éppen így a mai helyzetben nem szabad egyik hatalmon levő kormánynak sem engedni, hogy a kenyérért és munkáért való demonstráció a budapestihez hasonló kilengésekhez vezessen, hanem preventív intézkedésekkel meg kell előznie azt. Ehhez pedig az szükséges, hogy Románia kormánya is végre hallja meg azt a sok-sok feljajdulást, amely mindennap hol itt, hol ott történik, s végre lássa be azt is, hogy még a citromnál is van olyan eset, amikor semmit sem lehet többé belőle kicsavarni.

A székelyudvarhelyi gazdaértekezlet.

Az Udvarhelymégyei és Csikmegye Gyergyóvidéki Gazdasági Egyesület elnökségei közös értekezletre jöttek össze Székelyudvarhelyen szeptember 17-én. Az értekezlet beható és részletes tanácskozás során foglalkozott az általános gazdasági bajokkal, azoknak előidézése okával és az orvoslás lehető módjaival. Megállapította az értekezlet, hogy az egész ország gazdasági társadalmára nehezedő elviselhetetlen helyzet fokozott mértékben sújtja a székely gazdákat, mert a Székelyföld az évtizedes hibás kormányzati rendszerek következtében már kezdettől fogva nélküli az államhatalom megfelelő támogatását. Ehelyett éppen a székelyföldi gazdatársadalomnak kellett elszemvednie azokat a helytelen intézkedéseket, amelyek a túlzott adópolitika s a székelységnek a közterhekkal aránytalanul való megróvása révén a gazdasági leromlás kiinduló okának tekinthetők. Ezen intézkedések között nem kis jelentősége van pl. a háziipar megadóztatásának, a gazda által végzett fuvarozás s általában a gazdaság körébe tartozó foglalkozásoknak (juhtartás, legeltetés stb.) külön jövedelemként való megadóztatása, de ezek között szerepel a középítkezésekre az indokolható szükséges s a valószínű teherbíróképességen felül való rászorítás s egyéb legális és illegális szolgáltatások követelése, amely túlzott igénybevétel folyamatosan készítette elő a munkás és józan életű székely gazdatársadalom eladósodását. Elkerülhetetlenné vált ilyenképpen a végrómlás, amelyet az egészségtelen hitelviszonyok, a magas kamatu kölcsönök tetőztek be.

A késő esti órákba nyulott tanácskozás eredményeképpen több határozat hozott, amelyek között széles alapon indítandó mentőakció tervezetét fogadták el. Mint pillanatnyi, sürgős kezdeményezést, elhatározta az értekezlet, hogy a székelyföldi összes pénzintézeteket, tehát a román és szász érdekeltségeket is, azzal a kéréssel keresi meg, hogy a gazdákkal szemben fennálló követeléseik biztosításán tulmenő lépéseket — tehát árverések kifizetése és fogantatása — egyelőre és mindaddig ne tegyenek,

amíg a kormány, amely aktuálisan foglalkozik a gazdasági válság kérdésével, azt véglegesen meg nem oldja. Elhatározta az értekezlet, hogy a többi székely vármegye bevonásával újabb, folytatódó értekezletet fog tartani, hogy a válság megoldása tekintetében a kormány, vagy a parlament részéről történő kezdeményezések és elhatározások figyelmével a létkérdés által indított bíráló és irányító befolyást gyakorolhasson maga a legégetőbbben érdekelt gazdatársadalom is.

Az Urania mozgó hírei.

20-án és 21-én, szombaton és vasárnap

Beszélő majom

csodás, látványos cirkuszfilm, melyben a mese izgalmasága tempót tart a nagyszerű szereplők artista ügyességével. Külön nevezetessége az embermajom, mely valóban páratlan a maga nemében.

24—25-én, szerdán és csütörtökön

Vasálarc.

Douglas Fairbanks (Bagdadi tolvaj), világsikert ért hatalmas filmje, Dumas örökéletű regénye után vitték filmre az izgató kalandos témát s megállapítható, hogy a film semmivel sem maradt alatta a nagy romantikus irodalmi fantáziájának.

SPORT.

A Gy. S. E. tenniszversenye.

Mult vasárnap rendezte meg a Gy. S. E. szezonzáró tenniszversenyét, melynek minden számában népes mezőny indult. Az érdeklődés központjában a marosvásárhelyi Réthi állott, akinek bomba szervizei, gyönyörű dreívjai, biztos lécsapásai és elegáns, könnyed volley-játéka jól megérdemelten biztosítanak előkelő helyezést az ország első gárdájában is. A szépen szereplő kolozsvári Szász testvérektől is megtanulhatnak a gyergyóiak a volleyzás titkait.

Az udvarhelyiek közül Csiky Bandi volt kitűnő formában, aki a férfiegyesben Weinstein Ferit is legyőzte.

Főbb eredmények: Férfiegyes. 1. Réthi (Marosvásárhely). 2. Szász B. (Kolozsvár). Nőiegyes: 1. Liebl Edith. 2. Dr. Szabóné (Udvarhely). Férfipáros: 1. Weinstein—Sonnenklar. 2. Szász testvérek (Kolozsvár).

Kár, hogy a különben nagy erkölcsi sikerű verseny sima lebonyolítását néhol bosszantó zökkenések zavarták.

10—10

**SZEPLŐT,
MÁJFOLTOT**

ÉS MINDENNEMŰ

BŐRKIÜTÉSEKET

A LEGGYORSAB-
BAN ELTÜNTET

**CARMEN SYLVA
CRÈME.**

3 TEGELYT UTÁNVÉTEL
120 LEI-ÉRT KÜLD:

BARTHA LÁSZLÓ
GYÓGYSZERTÁRA TULGHEŞ.

Hirdessen a

„Gyergyói Ujság”-ban.

NYILTTÉR.)*

Fiam, Tankó János Jánosé f. hó 3-án este a szülői háztól távozott és azóta nem adott hirt magáról. Kijelentem, hogy fiamért semmiféle felelősséget nem vállalok és esetleg általa tett adósságokat meg nem fizetek.

Gyergyószentmiklós, 1930. szept. 15.

Tankó János Józsefé.

*) E rovat alatt közzéttekért a felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

Fájdalommal tudatjuk, hogy a szerető jó anya és nagyanya

özv. Lukács Ferencné
sz. Kémenes Erzsébet

övéit szerető szorgalmas életének 71-ik évében, gyermekéért önfeláldozó tevékenysége következtében f. hó 10-én este elhunyt.

A boldogult hült tetemét f. hó 12-én helyeztük a rom. kath. temetőben örök nyugalomra.

Áldás emlékére, béke poraira.

A gyászoló család:
hét gyermeke, három veje és kilenc unokája.

Ez alkalommal fogadják mindazok, kik nagy gyászunkat részvétükkel enyhítették, hálás köszönetünket.

Elemi katekizmus

az elemi iskolák II. osztálya számára.

Katekizmus

elemi népisk. III—VI. oszt. számára.

Kis biblia

elemi népisk. III—VI. oszt. számára.

Kaphatók Sándorynál.

4 és fél holdas belső

Udvarhelymegyében, Bethlenfalván, Székelyudvarhely városától 1 km. távolságra **kiadó, esetleg eladó.** Az ingatlan részben gyümölcsös.

Felépítményei:

egy négy szoba, konyha, kamra és üveges verandából álló kőház, fából épült istálló, sütőház, kocsiszin, kőalapon téglából épült betonműhely, félszer, törökbuzakas, méhes. — Megkeresések Becsek Aladár bankigazgatóhoz Odorheiu (Székelyudvarhely) intézendők.

Hirdetmény.

Toplița (Maroshéviz) község előljárósága közhírré teszi, hogy folyó évben az őszi országos állatvásár szept. 26—28-án, a kirakó vásár pedig szept. 29-én lesz megtartva.

Toplița, la 9 Sept. 1930.

Községi előljáróság.

ANTAL.

Aragonit disztárgyak
Sándorynál.

Egy pianinó zongora

Bogs & Voich gyártmányu modern új elfogadható árért eladó.

Ugyanott egy új csontszinre fényezett

modern hálószoba-berendezés

eladó. Cim megtudható a kiadóban.

Órát és ékszer

javit

szakszerűen és jutányos árban

STEIN

15

órás és ékszerész Járásbíróssággal szemben.

Primăria Comunei Urbane Gheorgheni.

Nr. 3454/1930.

Hirdetmény.

A városi ideiglenes bizottság a községi törvény 109. és 437. szakaszainak rendelkezéseire hivatkozva közhírré teszi, hogy

1. A községi taxák megállapítására,
2. A tűzoltói szolgálat megszervezésére és a tűz elleni védelemre,
3. A házaló kereskedelem eltöltésére vonatkozó, a városi tisztügyész által elkészített és az ideiglenes bizottság által folyó év augusztus 28-án lefolyt és elfogadott szabályrendeletek folyó hó 15-étől kezdődőleg a Polgármester hivatalos helyiségében közszemlére vannak kitéve.

Gheorgheni, 1930. szept. 14-én.

A városi ideiglenes bizottság.

Păcurariu.

Üzleti könyvet

Jó papíron, tartós
vászon kötésben

csak a

Sándory

könyvkereskedésben kaphat

**A marosvásárhelyi
70 ágyas modern szanatórium**

műtő és szülészobákkal, Röntgen-, hydro- és elektrotherapiával, quarz és diathermiával, bacteriologiai és chemiai laboratoriumokkal stb. berendezve, továbbá hideg-, melegvizzel, központi fűtéssel, lifttel, rádióval felszerelve

december hó 16-án nyílt meg.

Felvesz: Sebészeti, nőgyógyászati, szülészeti, bel-, ideg-, bőr-, urológiai-, fül-, orr-, gége-, szemészeti és gyermekgyógyászati betegeket.

**„PHÖNIX”
ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG**

ALAPITTATOTT 1882. évben.

Romániában engedélyezve 1929. január 14-én.

Központi vezérigazgatóság: WIEN.

A társaság működési területe: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

1929. év végével

a biztosítási állomány kétezerszázmillió schilling, a díjbevétele pedig százhuszonötmillió schilling.

Biztonsági alapok háromszázmillió schillinget tettek ki.

Gyermekek-, járadék- és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában.

**„STEAUA ROMÂNIEI”
Román Biztosító-Társaság (a Phönix koncernjében)**

ALAPITTATOTT 1921. évben.

Alaptőke és saját tartalékok az 1929. év végén 140,761.000 Lei.

Tűz-, üveg- és betörés-, jég-, baleset-, szavatossági-, automobil-, géptörés-, szállítmány-, élet- és népbiztosítások.

Előnyös díjtételek, modern feltételek.

Dijtalan felvilágosítás.

Csikmegyei felügyelőség: Gheorgheni, Str. Reg. Ferdinand 27.

Telefon 30.

10-3